

Dagens fråga

KAN VI FÖLJA MED I UTVECKLINGEN?

Inför den snabba utvecklingen inom krigsteknikens vitt skilda områden - mest påtaglig då det gäller luftkrigföringen - ställer sig kanske mången frågan: "Hur länge ska vi kunna följa med i utvecklingen? Kan vi bygga de flygplan och robotar som utvecklingen kräver? Kan vi följa med inom teletekniken? Har vi forskare och vetenskapsmän samt tekniska resurser att hänga med?"

Frågorna är många och problemen förvisso stora för ett litet land. Det kan dock inge en viss förtröstan och vara på sin plats att göra en återblick på vad som åstadkommits under 40- och 50-talen.

Krigsåren ställde oss inför många problem då det gällde tillgången på flygmateriel. Bland annat tvingades vi att själva konstruera och bygga ett jaktflygplan inom landet, och detta på mycket kort tid. Bristen på lättmetall medförde att konstruktionen huvudsakligast måste utgöras av trä och stål. Man började i januari 1941 och den 1 september 1942 var prototypen till J 22 klar för provflygning. Ett år senare levererades det första serieflygplanet. Då hade cirka 500 svenska industrier engagerats i projektet och 200 flygplan byggdes i Flygförvaltningens regi. På rekordtid byggdes alltså ett helsvenskt flygplan som väl fyllde de krav som kunde ställas på det.

På många håll i världen var man under krigsåren sysselsatt med att söka konstruera ett jaktplan med skjutande propeller - en konstruktion som medförde många fördelar. Men en så pass avancerad konstruktion var komplicerad och projekten misslyckades och lades ned efter hand. Svensk flygindustri lyckades emellertid och vårt flygvapen blev det enda i världen som fick ett dylikt flygplan i tjänst - SAAB J 21. Den vidare utvecklingen av detta flygplan - J 21 R - gav dessutom svensk flyg- och motorindustri många värdefulla erfarenheter då det gällde den kommande tillverkningen av jetflygplan.

Den flygplantyp som sedan följde blev på sin tid det första pilvingade krigsflygplanet i förbandstjänst i Västeuropa: vår välkända J 29. Med successiva förbättringar - ny vingkonstruktion, en helsvensk efterbrännkammare och svenska jaktraketer - har J 29:an ju sedan gjort och kommer att göra god tjänst vid våra jaktförband ytterligare någon tid.

Därefter följde vapensystemet 32 Lansen - attackrobot 304, specialkonstruerat av svensk industri för våra förhållanden. Detta vapensystem har väckt berättigad uppmärksamhet utomlands för sin avancerade konstruktion. I flygplan Lansen sitter dessutom ett förnämligt siktes- och bombfällningssystem - vars grundkonstruktion för övrigt sålts till såväl USA som Frankrike.

Genom inköp utomlands har vi dessutom effektiviserat vårt jaktförsvar i och med att jaktroboten Sidewinder på ett tidigt stadium anpassats till våra flygplantyper och tillförts våra förband. På så sätt har vår förmåga att hålla jämna steg med utvecklingen ökat.

Vårt senaste tillskott - flygplan J 35 Draken - har ju i hård konkurrens med flera av utlandets största flygindustriers alster placerat sig på topplats.

Nyligen har vapensystemet Draken utvecklats ytterligare genom att jaktroboten Falcon inlemmats i systemet. Detta har varit möjligt tack vare att den svenska siktesutrustningen och dess olika komponenter är av så hög klass att Falconsystemet kunnat anpassas till Draken samt att USA ställt sitt "know how" till förfogande.

Då vi studerar vad som tas fram utomlands och jämför med vad vi själva har och planerar för måste vi ha följande fullt klart för oss: en sak är vad som projekteras och en annan är vad som finns i tjänst. Tiden däremellan kan vara mycket lång och en hel del projekt som vi känner från utlandet når heller aldrig förbandstjänst. Stormakternas materiel måste också ses mot bakgrunden av dessas speciella operativa krav, vilka inte nödvändigtvis har sin motsvarighet hos oss.

Det finns tre vägar att skaffa krigsmateriel; egen utveckling, licenstillverkning och köp från utlandet. Men för alla fordras det att vi håller oss med en egen forskning och utveckling. Detta gäller naturligt nog för att möjliggöra egen tillverkning men också för att vi skall bli kompetenta kunder när vi vill köpa och för att applicera utländska system på vår organisation. Om vi klokt balanserar mellan dessa vägar kommer vi också i fortsättningen att kunna skaffa oss modern utrustning.